

Az utca világítása.

— S a j á t t u d ó s i t ó n k t ó l. —

Budapest városatyái nem szeretik a világosságot. Legnagyobb félelemmel gondolnak arra, hogy kivilágítsák a város utcáit. Nem követik ugyan szigoruan az öreg *Scheich* bácsit, a ki határozott ellensége minden utcalámpásnak, mert a becsületes ember lámpagyújtás előtt hazamegy, a lumpoknak meg nem kell lámpa. Nagyon azért nem mernek vele ellenkezni s ha nem is törlik a budgetből az egész világítást, az bizonyos, hogy minden haszontalanságra hamarabb megszavazzák a pénzt, mint egy utcalámpásra, noha a gázt ingyen kapja a város. Tavaly *Havass* Rezső az egyik közgyűlésen azt indítványozta, hogy legalább a pesti korszót világítsák villámossal. *Havass* kedvéért megtették, hogy az indítványt néhány tucat bizottsághoz küldték s elvben elismerték, hogy szép a villámos világítás. De azért még sem vezették be a villámos világítást.

Azután a mérnöki hivatal jött a közgyűlés elé s azt javasolta, kössön a város szerződést a gáz-társasággal, hogy legalább kétezer utcalámpát Auer-égővel szereljen föl. Alaposan elutasították. A mérnöki hivatal és a tanács nem engedett. Ujabb javaslattal jelent meg, hogy legalább a hivatali helyiségekben szereljék föl a gázlámpákat Auer-égővel, mert a megtakarított gáz árából kikerül a fölszerelés, sőt még tiszta megtakarítás is marad. Hiába volt minden argumentálás. A városatyáknak nem kell világosság s ezt a javaslatot is elutasították.

Az elutasítást azzal okolta meg a közgyűlés, hogy nem kell az Auer-égő, mert a szabadalom a jövő esztendőben lejár s akkor potom áron adják az égőt.

A mérnöki hivatal azonban alaposan rácáfolt a jobb világítás elleneseire. A mérnöki hivatal először is a szabadalmi hivatalhoz fordult hiteles iratért, hogy mikor jár le az Auer-égő szabadalma. A szabadalmi hivatal hivatalosan tudatta, hogy az Auer-égőre öt szabadalom van. Az első 1900 december 31-én, a második 1901 január 10-én, a harmadik 1902 január 12-én, a negyedik 1903 március 28-án s az ötödik 1909 április 26-án jár le. Nem elégedett meg a mérnöki hivatal ezzel sem, hanem megnézte a hivatalos iratokban, hogy mi az egyes szabadalmak tárgya. Az első két szabadalom a föltalálónak a kísérleteire vonatkozik. A nyolcvanas évek elején használatban volt égőkre, a melyek a gyakorlatban nem váltak be. Ezekről a szabadalmakról a föltaláló nyugodtan le is mondhat, mert az égőket nem lehet használni. De a mi jó volt a két szabadalomban azt a föltaláló kivette s megjavítva újra szabadalmaztatta. Így csak a harmadik és az ötödik szabadalom fontos. A harmadik az égő mechanikájára, az ötödik annak kémiai összetételére vonatkozik.

A mérnöki hivatal konstatálja, hogy az égő mechanikájára vonatkozó szabadalom 1902-ben lejár s a szabad ipar tárgyává lesz. A gyakorlatban azonban ez nem sokat ér, mert az égő harisnyájának vegyi összetétele 1909-ig, tehát még közel tíz esztendeig szabadalom tárgya. Nem tartja a mérnöki hivatal kizártnak, de valószínűnek sem, hogy 1902 után valaki más vegyületekből jó, talán még a mainál is jobb égő harisnyát talál föl. De ha megtörténik, a föltaláló bizonyosan szabadalmat vesz a maga találmányára s megint csak monopólium marad. Föltéve, hogy az illető nem vesz sza-